

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KRR.410.001.03.2022

Pani
Halina Szymańska
Prezes Agencji
Restrukturyzacji i Modernizacji
Rolnictwa
ul. Poleczki 33
02-822 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 31 maja 2022 r.

P/22/001 Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. Wykonanie planu finansowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, realizacja zadań finansowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, ul. Poleczki 33, 02-822 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Halina Szymańska Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od 20 października 2020 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Kontrolerzy	1. Izabela Piotrowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KRR/41/2021 z dnia 31 grudnia 2021 r. (akta kontroli str. 1-2) 2. Artur Witek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KRR/43/2021 z dnia 31 grudnia 2021 r. (akta kontroli str. 3-4)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania w 2021 r. planu finansowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dalej: ARiMR lub Agencja), a także realizacji zadań finansowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności podejmowanych działań.
Zakres kontroli	Ocenie podlegały w szczególności: <ul style="list-style-type: none">– planowanie i wykonanie przychodów ARiMR, w tym działania związane z egzekucją należności,– planowanie i wykonanie kosztów, a także wydatków, w tym majątkowych oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji,– wykorzystanie otrzymanych dotacji z budżetu państwa, w tym na realizację programów finansowanych z udziałem środków Unii Europejskiej (dalej: UE),– gospodarowanie wolnymi środkami,– sporządzenie sprawozdań budżetowych (rocznych oraz za IV kwartał 2021 r.) oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r.,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

¹ Dz.U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy prawidłowości zmian planu finansowego,
- analizy wykonania planu przychodów,
- analizy stanu należności pozostałych do zapłaty, w tym szczegółowa kontrola windykacji zaległości, zastosowania ulg w spłacie należności oraz umorzeń,
- kontroli realizacji kosztów, w tym finansowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej,
- analizy poniesionych wydatków, w tym majątkowych,
- analizy realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- szczegółowej kontroli wybranej próby kosztów bieżących i wydatków majątkowych,
- kontroli płatności realizowanych w ramach zadań finansowanych z udziałem środków z budżetu UE,
- kontroli wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- analizy wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- analizy stanu zobowiązań,
- analizy stosowanych procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,
- analiza prawidłowości sporządzenia sprawozdań: z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2021 r. planu finansowego agencji wykonawczej (Rb-40) za IV kwartał 2021 r., z wykonania planu dochodów i wydatków agencji wykonawczej (Rb-35) za IV kwartał 2021 r., z wykonania wydatków w układzie zadaniowym za 2021 r. (Rb-BZ2), o stanie należności i wybranych aktywów finansowych za IV kwartał 2021 r. (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji za IV kwartał 2021 r. (Rb-Z).

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV – *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności*.

Zgodnie z założeniami kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. odstąpiono od badania systemu rachunkowości i ksiąg rachunkowych ARiMR, z uwagi na następujące przesłanki:

- w poprzedniej kontroli wykonania budżetu państwa (za 2020 r.) oraz w innych kontrolach prowadzonych w ARiMR nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- w trakcie bieżącej kontroli nie ujawniono nieprawidłowości, które mogły mieć wpływ na prowadzenie ksiąg rachunkowych,
- opinie o sprawozdaniach finansowych ARiMR za lata 2018–2020 były pozytywne (bez zastrzeżeń).

(akta kontroli str. 7871-7876)

III. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia opisowo wykonanie planu finansowego na 2021 r. Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz ocenia pozytywnie realizację zadań finansowanych z udziałem środków Unii Europejskiej.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Zrealizowane w 2021 r. przychody w planie finansowym ARiMR umożliwiły realizację zadań związanych z funkcjonowaniem Agencji. Badanie próby należności przeterminowanych oraz wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego nie wykazało nieprawidłowości. W 2021 r. prawidłowo gospodarowano wolnymi środkami. W wyniku szczegółowej kontroli próby kosztów bieżących i wydatków majątkowych, a także zrealizowanych wydatków na zadania finansowane z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej nie stwierdzono nieprawidłowości.

Sprawozdania budżetowe (roczne i za IV kwartał 2021 r.) oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Sprawozdania sporządzone zostały na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym³.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia opisowo wykonanie planu finansowego ARiMR na 2021 r. ze względu na stwierdzoną nieprawidłowość polegającą na przekroczeniu planu finansowego wydatków w niżej wymienionych pozycjach wykazanych w sprawozdaniach:

1) Rb-40 za I kwartał 2021 r. w pozycjach:

- B. III. 1.7.7 – wpłaty na PFRON – wydatkowano 950,2 tys. zł pomimo nieustalenia planu wydatków w tej pozycji planu finansowego;
- B. III. 3.13 – finansowanie zobowiązań z tytułu programów pomocowych realizowanych przez Agencję w latach ubiegłych – przekroczone planowane wydatki o 176 884,2 tys. zł (plan 3 213 tys. zł, wykonanie 180 097,2 tys. zł);
- B. III. 6 – zwroty niewykorzystanych dotacji w roku ubiegłym – wydatkowano 11 007,9 tys. zł pomimo nieustalenia planu wydatków w tej pozycji planu finansowego;

2) Rb-40 za II kwartał 2021 r. w pozycjach:

- B. III. 1.7.7 – wpłaty na PFRON – wydatkowano 2 023,6 tys. zł pomimo nieustalenia planu wydatków w tej pozycji planu finansowego;
- B. III. 3.16 – pomoc przeznaczona dla producentów świń, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi epidemią COVID-19 – wydatkowano 127 787,3 tys. zł pomimo nieustalenia planu wydatków w tej pozycji;

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

³ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1564, ze zm.) zastąpione rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 144), rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2396), rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 704, ze zm.).

- B. III. 3.17 – program dofinansowania zakupu komputerów przez producentów rolnych – wydatkowano 51 972 tys. zł pomimo nieustalenia planu wydatków w tej pozycji;
- B. III. 4 – wpłata do budżetu państwa – wydatkowano 217 447,2 tys. zł pomimo nieustalenia planu wydatków w tej pozycji;
- B. III. 6 – zwroty niewykorzystanych dotacji w roku ubiegłym – wydatkowano 11 007,9 tys. zł pomimo nieustalenia planu wydatków w tej pozycji;

3) Rb-40 za III kwartał 2021 r. w pozycjach:

- B. III. 1.7.7 – wpłaty na PFRON – przekroczone planowane wydatki o 681,6 tys. zł (plan 2 394 tys. zł, wykonanie 3 075,6 tys. zł);
- B. III. 6 – zwroty niewykorzystanych dotacji w roku ubiegłym – wydatkowano 11 007,9 tys. zł pomimo nieustalenia planu wydatków w tej pozycji;

4) Rb-40 za IV kwartał 2021 r. w pozycji:

- B. III. 6 – zwroty niewykorzystanych dotacji w roku ubiegłym – wydatkowano 11 007,9 tys. zł pomimo nieustalenia planu wydatków w tej pozycji.

Zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴ (dalej: ufp) wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach określonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych.

Przyczyną przekroczeń wydatków było niedokonanie zmiany planu finansowego ARiMR dotyczącej stanów wobec przyjętego stanowiska przez Ministra Finansów w tym zakresie, a w przypadku wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wobec wymogów nieplanowania wydatków z tego tytułu, określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 stycznia 2019 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej⁵.

Stwierdzona nieprawidłowość nie spowodowała skutków dla realizacji zadań ARiMR finansowanych ze środków publicznych.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonanie planu finansowego agencji wykonawczej

Roczny plan finansowy ARiMR określony został w tabeli nr 7 załącznika nr 11 do ustawy budżetowej na rok 2021 z dnia 20 stycznia 2021 r.⁷

Zgodnie z ustawą z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2021⁸, plan finansowy ARiMR został zmieniony i ujęty w załączniku nr 11 do tej ustawy.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.

⁵ Dz. U. poz. 183, ze zm., dalej: nota budżetowa.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dz. U. poz. 190, ze zm., dalej: ustawa budżetowa na rok 2021.

⁸ Dz. U. poz. 1900, dalej: nowelizacja ustawy budżetowej na rok 2021.

Oprócz ww. zmiany dokonanej na podstawie nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2021, plan finansowy ARiMR został zmieniony sześciokrotnie. Korekty planu finansowego wynikały ze zmian legislacyjnych stanowiących podstawę funkcjonowania Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Wiązały się one z rozszerzeniem zakresu rzeczowego zadań ARiMR realizowanych w ramach pomocy krajowej, w związku ze zmianami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa⁹, ustawy z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o kołach gospodyń wiejskich¹⁰ oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 sierpnia 2021 r. w sprawie pomocy finansowej z budżetu państwa dla kół gospodyń wiejskich¹¹ wydanym na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 23a ust. 9 ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich¹².

Pięciu zmian dokonano stosownie do art. 21 ust. 5 ufp, tj. po otrzymaniu zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz pozytywnej opinii sejmowej komisji właściwej do spraw finansów publicznych.

W ramach jednej z tych pięciu zmian dokonano zmiany planu finansowego powodującej przekroczenie wielkości wynagrodzeń ustalonej w planie finansowym ARiMR na rok 2021 ujętym w ustawie budżetowej na rok 2021. Stosownie do art. 9a ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021¹³, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, wyraził zgodę na tę zmianę oraz poinformował ARiMR o wyrażeniu zgody również przez Ministra Finansów na jej wprowadzenie.

Kolejna zmiana planu finansowego została dokonana w trybie art. 15zh ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych¹⁴ (dalej: ustawa o COVID-19), na podstawie którego w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 w planie finansowym agencji wykonawczej mogły być dokonywane zmiany przychodów i kosztów mimo niespełnienia wymogów określonych w art. 21 ust. 4-6 ufp oraz innych przepisach regulujących zmianę planu finansowego tej jednostki. Zmiana ta polegała na uwzględnieniu w planie finansowym ARiMR nowego zadania pod nazwą „środki dla Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w celu udzielenia kołom gospodyń wiejskich pomocy na realizację inicjatyw dostępności do szczepień przeciwko COVID-19”. Na realizację tego zadania ARiMR otrzymała środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w wysokości 73 775 tys. zł, będących w dyspozycji ministra właściwego ds. rolnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych. Środki te wykazane zostały po stronie przychodów i dochodów w pozycji „Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19”. W związku z powyższym koszty i wydatki ujęte w planie finansowym ARiMR na 2021 r. w pozycji koszty realizacji zadań i wydatki na realizację zadań uległy zwiększeniu o ww. kwotę. Nie zaistniała zatem przesłanka niespełnienia wymogów określonych w art. 52 ust. 2 ufp.

Powyższe zmiany planu finansowego ARiMR na 2021 r. nie powodowały zwiększenia zobowiązań ani pogorszenia wyniku finansowego Agencji, stosownie do art. 21 ust. 6 ufp.

(akta kontroli str. 12-186, 200-206)

⁹ Dz. U. z 2015 r. poz. 187, ze zm.

¹⁰ Dz. U. z 2021 r., poz. 1240.

¹¹ Dz. U. z 2021 r., poz. 1438.

¹² Dz. U. z 2021 r., poz. 2256, ze zm.

¹³ Dz. U. z 2020 r. poz. 2400.

¹⁴ Dz. U. z 2020 r., poz. 1842, ze zm.

W 2021 roku ARiMR nie otrzymała od Prezesa Rady Ministrów polecenia wpłaty środków pieniężnych do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na podstawie art. 65 ust. 16 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw¹⁵, tym samym nie przekazywała środków do ww. Funduszu.

(akta kontroli str. 188)

1.1 Wykonanie planu przychodów

Opis stanu faktycznego

W planie finansowym Agencji po zmianach na 2021 r. ujęto przychody w kwocie 2 326 181 tys. zł. Zrealizowane przychody wyniosły 2 154 130 tys. zł i były niższe o 7,4% od planu po zmianach i o 42,8%, tj. o 1 614 665,4 tys. zł niższe od przychodów wykonanych w 2020 r. (3 768 795,4 tys. zł).

(akta kontroli str. 1419)

Niższe o 42,8% przychody ogółem w porównaniu do wykonania w 2020 r. wynikały z:

- otrzymania przez ARiMR w 2020 r., co nie wystąpiło w 2021 r., w trybie art. 39-41 i art. 43-44 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020¹⁶ środków z Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (dalej: KOWR) w łącznej kwocie 653 098 tys. zł na realizację zadań z zakresu krajowej działalności pomocowej; ze środków otrzymanych z KOWR Agencja w 2020 r. wydatkowała łącznie 255 892 tys. zł; niewykorzystane środki w kwocie 397 206 tys. zł pozostały do rozliczenia do dnia 30 czerwca 2021 r., jako nadwyżka środków finansowych ARiMR, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie ustalania nadwyżki środków finansowych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa¹⁷;
- otrzymania przez Agencję w 2021 r. niższej o 48,6%, tj. o 853 945,2 tys. zł kwoty dotacji celowej na realizację zadań ustawowych w stosunku do wykonania w 2020 r.; spowodowane to było mniejszym zapotrzebowaniem na środki w zakresie niektórych zadań, między innymi z powodu dysponowania na ten cel w 2021 r. przez ARiMR środkami (183 547 tys. zł), które w 2020 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego¹⁸ oraz zakończeniem realizacji innych zadań z końcem 2020 r., tj.:
 - pomoc finansową dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym, szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2019 r. suszy, huraganu, gradu, deszczu nawalnego, przymrozków wiosennych lub powodzi, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, powstałe na powierzchni uprawy, objęły co najmniej 30% danej uprawy; w związku z realizacją tego zadania w 2020 r. z dotacji celowej poniesiono koszty w wysokości 928 574,8 tys. zł, a w 2021 r. pomoc ta nie była realizowana;

¹⁵ Dz. U. z 2020 r., poz. 568.

¹⁶ Dz. U. poz. 278.

¹⁷ Dz. U. z 2012 r. poz. 1493.

¹⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz. U. poz. 2422).

- pomoc finansową dla producenta rolnego, któremu zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym w związku z epidemią COVID-19; na realizację tego zadania w 2020 r. z dotacji celowej poniesiono koszty w wysokości 396 703,3 tys. zł, a w 2021 r. pomoc ta nie była realizowana;
- dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i częściową spłatę kapitału kredytów; zapotrzebowanie na dotację celową w tym zakresie było niższe o 57 470,5 tys. zł (tj. o 78,3%) w porównaniu do wykonania w 2020 r.,
- dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na sfinansowanie kosztów wznowienia produkcji oraz odtworzenia środków trwałych w przypadku wystąpienia szkód; zapotrzebowanie na dotację celową w tym zakresie było niższe o 16 090,4 tys. zł (tj. o 30,4%) w porównaniu do wykonania w 2020 r.,
- pomoc finansową dla podatnika podatku rolnego, który w 2019 r. prowadził chów lub hodowlę ryb słodkowodnych w stawach rybnych położonych na obszarze gmin, w których wystąpiła w 2019 r. susza lub powódź; poniesione w 2020 r. koszty wyniosły 7 937,9 tys. zł, a w 2021 r. zadanie to nie było realizowane,

W 2021 r. do planu finansowego Agencji wprowadzone zostały nowe formy pomocy krajowej, tj.:

- pomoc finansowa na wyrównanie kwoty obniżonego dochodu uzyskanego przez producenta świń ze sprzedaży świń utrzymywanych na obszarze objętym restrykcjami w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń od IV kwartału 2020 r. (plan po zmianach 233 080 tys. zł),
- pomoc dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczół (plan po zmianach 19 725 tys. zł),
- pomoc finansowa dla producentów rolnych, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody w uprawach spowodowane wystąpieniem w 2020 r. suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny (plan po zmianach 150 000 tys. zł),
- środki dla ARiMR w celu udzielenia kołom gospodyń wiejskich pomocy na realizację inicjatyw dostępności do szczepień przeciwko COVID-19 (plan po zmianach 73 775 tys. zł),
- pomoc dla producentów mleka, którzy w związku z upadłością podmiotów nabywających mleko w latach 2018–2020 nie otrzymali zapłaty za sprzedane mleko (plan po zmianach 19 643 tys. zł),
- pomoc dla producentów rolnych na sfinansowanie wpłaty niewpłaconej części udziałów w spółdzielniach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa produktów rolnych (plan po zmianach 19 880 tys. zł).

Pomimo wprowadzenia w 2021 r. nowych zadań, w planie finansowym ARiMR na 2021 r. realizacja przychodów, w tym w zakresie dotacji celowej na finansowanie zadań w zakresie pomocy krajowej, była na niższym poziomie niż w roku poprzednim. Główną przyczyną było niewystąpienie w 2021 r. niekorzystnych zjawisk atmosferycznych wymagających uruchomienia z budżetu państwa środków wsparcia finansowego dla rolników i producentów rolnych.

Ponadto niższy poziom realizacji dotacji celowej w 2021 r. związany był z wykorzystaniem w dniu 29 listopada 2021 r. krajowego limitu skumulowanej kwoty pomocy de minimis w rolnictwie¹⁹, w wyniku czego Agencja nie mogła kontynuować w 2021 r. realizacji następujących programów pomocowych:

- dopłaty krajowe do kwalifikowanego materiału siewnego,
- pomoc dla producentów mleka, którzy w związku z upadłością podmiotów nabywających mleko w latach 2018–2020 nie otrzymali zapłaty za sprzedane mleko.

Wobec powyższego środki finansowe przeznaczone na ww. cele odpowiednio w kwotach w wysokości 44 990 tys. zł oraz 12 500 tys. zł zostały ujęte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2021 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego²⁰, z terminem realizacji do 30 listopada 2022 r.

Przychody z tytułu dotacji otrzymanych z budżetu państwa wykonano w kwocie 2 027 827,1 tys. zł, tj. 94,4% planu po zmianach (2 148 378 tys. zł). Stanowiły one 94,1% zrealizowanych przychodów ogółem Agencji, umożliwiając wykonanie zadań wskazanych w zakresach rzeczowych umów na dotacje celowe, a także zadań związanych z funkcjonowaniem ARiMR finansowanych z dotacji podmiotowej. W 2021 r. poziom finansowania dotacjami był wyższy o 16,5% niż w 2020 r.

Pozostałe przychody zrealizowano w kwocie 99 322,4 tys. zł (95,5% planu po zmianach i 88,7% wykonania w 2020 r.), w tym równowartość odpisów amortyzacyjnych wyniosła 87 917,7 tys. zł (100,9% planu po zmianach).

(akta kontroli str. 1419-1425)

Zgodnie z danymi ujętymi w sprawozdaniu Rb-40 z wykonania planu finansowego ARiMR w 2021 r., należności netto (pomniejszone o odpisy aktualizujące) na koniec 2021 r. wyniosły 137 464,1 tys. zł i były o 8,7% niższe od należności netto na koniec 2020 r. (150 491,9 tys. zł).

Należności krótkoterminowe na koniec 2021 r. wyniosły 49 009,7 tys. zł i były o 17 650,1 tys. zł (tj. o 26,5%) niższe od należności krótkoterminowych na koniec 2020 r. (66 659,8 tys. zł). Należności długoterminowe na koniec 2021 r. wyniosły 88 454,5 tys. zł i były wyższe o 4 622,4 tys. zł (tj. o 5,5%) od należności długoterminowych na koniec 2020 r. (83 832,1 tys. zł).

Uwzględniając odpisy aktualizujące należności dokonane w 2021 r. w wysokości 280 389,4 tys. zł, kwota należności brutto stanowiła wartość 417 853,3 tys. zł. Należności przeterminowane (zaległości) Agencji według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. wyniosły 281 595,5 tys. zł (tj. 67,4% należności brutto ARiMR na koniec 2020 r.) i były wyższe o 18 206,7 tys. zł (tj. o 6,9%) od zaległości na koniec 2020 r. (263 581,2 tys. zł). Na wzrost należności miały wpływ zarejestrowane sprawy z tytułu bieżących kosztów funkcjonowania Agencji. Główną przyczyną wzrostu należności było niewykonanie na rzecz Agencji umowy w zakresie usług informatycznych²¹.

¹⁹ Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 grudnia 2021 r. w sprawie wysokości wykorzystanego krajowego limitu skumulowanej kwoty pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (M.P. poz. 1167).

²⁰ Dz. U. poz. 2407.

²¹ Nienależne świadczenie oraz szkoda wyrządzona czynem niedozwolonym w związku z realizacją umowy nr 51/DI/2016/2611 z dnia 1 lipca 2016 r. na łączną kwotę 27 611,9 tys. zł.

Należności przeterminowane w 69,3% dotyczyły wykupu wierzytelności i kredytów Funduszu Restrukturyzacji i Oddłużenia Rolnictwa.

Kwota należności odzyskanych w 2021 r. wyniosła 4 344,9 tys. zł i była wyższa o 45,2 tys. zł (1,1%) od kwoty odzyskanej w 2020 r. (4 299,6 tys. zł).

Na koniec roku wystąpiły należności²² z tytułu zwrotu dopłat przekazanych przez ARiMR do oprocentowania kredytów, udzielonych w ramach umów zawartych z bankami, w łącznej wysokości zaległości 475 405,8 tys. zł. Zgodnie z postanowieniami tych umów, Agencja realizowała dopłaty do oprocentowania kredytów udzielanych ze środków własnych banku, z zastrzeżeniem warunku, że jeżeli zaistnieją przesłanki zwrotu dopłat, banki zobowiązane były do wyegzekwowania od kredytobiorcy – we własnym imieniu i na swoją rzecz lub na rzecz ARiMR – zwrotu części oprocentowania wynikającego z umów o kredyt oraz przelania tych środków niezwłocznie na rachunek ARiMR. Z tytułu realizacji powyższych umów Agencja prowadziła 1 286 spraw w nadzorze z bankami (umowy o kredyt z dopłatami ARiMR). Kwota ww. należności odzyskanych w 2021 r. wyniosła 4 682,9 tys. zł.

Szczegółowym badaniem objęto należności z tytułu umów o udzielenie kredytu inwestycyjnego z dopłatami Agencji od 15 dłużników, w łącznej kwocie dopłat do zwrotu na koniec 2021 r. wynoszącej 33 839,1 tys. zł, co stanowiło 7,1% należności, tj. zaległości będących w nadzorze Agencji na koniec 2021 r. We wszystkich badanych przypadkach, Agencja na bieżąco nadzorowała egzekwowanie należności przez banki i była informowana o czynnościach prowadzonych przez banki w sprawach egzekwowania należności.

W badanych sprawach, w wyniku podjętych przez ARiMR działań we współpracy z bankami, w 2021 r. ośmiu spośród 15 dłużników uregulowało należności w łącznej kwocie 125,3 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 2383-2406, 3069-3201)

W 2021 r. z powodu przedawnienia odpisano z ksiąg rachunkowych ARiMR należności dotyczące ośmiu spraw w kwocie 12 465,4 tys. zł. Wyśięgowania należności przedawnionych dokonano w wyniku stosownych orzeczeń sądowych.

W 2021 r. w 50 sprawach umorzono lub udzielono ulg w spłacie należności w łącznej wysokości 9 585,4 tys. zł, z tego w 7 sprawach umorzono 4 759,9 tys. zł oraz w 43 sprawach odroczone lub rozłożono na raty 4 825,5 tys. zł. Badanie dwóch spośród siedmiu umów w sprawie umorzenia należności w kwocie 3 742,6 tys. zł (78,6% kwoty należności objętych umorzeniem) oraz jedenastu umów spośród 43 w sprawie odroczenia lub rozłożenia na raty spłaty wierzytelności ARiMR w kwocie 3 059,1 tys. zł, (63,4% kwoty należności objętych ulgami w 2021 r.) nie wykazało nieprawidłowości. Postępowania w badanych sprawach zostały przeprowadzone zgodnie z przepisami ufp, ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa²³ oraz procedurami wewnętrznymi.

(dowód: akta kontroli str. 3090-3093, 3103-3205, 3114-3172)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

²² Należności z tytułu zwrotu dopłat Agencji do oprocentowania kredytów rejestrowane w systemie ORACLE SGW w module dla obsługi spraw w nadzorze.

²³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1505, ze zm.

Opis stanu
faktycznego

1.2 Wykonanie planu kosztów

W 2021 r. poniesione przez Agencję koszty ogółem wyniosły 2 152 082 tys. zł i były niższe o 166 034 tys. zł (tj. o 7,2%) od kwoty ujętej w planie po zmianach w wysokości 2 318 116 tys. zł. W porównaniu do 2020 r. (3 559 498,4 tys. zł) koszty były niższe o 1 407 416,4 tys. zł (tj. o 39,5%) z uwagi na niższe o 1 452 542,1 tys. zł, tj. o 63,5% koszty realizacji zadań.

(akta kontroli str. 1419-1425)

W strukturze zrealizowanych kosztów ogółem udział miały: koszty funkcjonowania Agencji (60,9%), koszty realizacji zadań ustawowych (38,8%) oraz pozostałe koszty (0,3%).

Koszty funkcjonowania ARiMR wyniosły 1 311 176,9 tys. zł i były niższe o 27 713,1 tys. zł (tj. o 2,1%) od kwoty ujętej w planie po zmianach wynoszącej 1 338 890 tys. zł i wyższe o 44 402,9 tys. zł (tj. o 3,5%) od poniesionych w 2020 r. (1 266 774 tys. zł). Wyższe koszty funkcjonowania w 2021 r. w porównaniu do 2020 r. wynikały głównie z wyższych o 6,6% wynagrodzeń, które zostały przeznaczone na wypłatę pracownikom nagród za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej.

Koszty realizacji zadań ustawowych w 2021 r. wyniosły 835 407,3 tys. zł, tj. 85,9% kwoty ujętej w planie po zmianach (972 046 tys. zł) i były niższe o 1 452 542,1 tys. zł (tj. o 63,5%) od poniesionych w 2020 r. (2 287 949,4 tys. zł). Niższe wykonanie tych kosztów w 2021 r. w porównaniu do 2020 r. spowodowane było mniejszym zapotrzebowaniem na środki w zakresie niektórych zadań, między innymi z powodu dysponowania w 2021 r. przez ARiMR środkami, które w 2020 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego oraz zakończeniem realizacji innych zadań z końcem 2020 r., co zostało opisane w rozdziale 1.1. wystąpienia pokontrolnego.

Pozostałe koszty w 2021 r. wyniosły 5 497,8 tys. zł, tj. 76,6% kwoty ujętej w planie po zmianach (7 180 tys. zł) i były wyższe o 722,8 tys. zł (tj. o 15,1%) od poniesionych w 2020 r. (4 775 tys. zł). W ramach tej pozycji ARiMR realizowała w 2021 r. koszty operacyjne, w tym m.in. kary i odszkodowania wypłacone na rzecz osób fizycznych, prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz pozostałe koszty operacyjne, w tym: opłaty sądowe, koszty zastępstwa procesowego sprawowanego przez przedstawicieli Prokuratury Generalnej (opłata abonamentowa), koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego i inne, w tym opłaty od czynności notarialnych oraz refundacja wynagrodzenia działacza związków zawodowych w świetle art. 34¹ ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 roku o związkach zawodowych²⁴. Dyrektor Departamentu Finansowego w ARiMR wyjaśniła, że „ARiMR planując na 2021 rok koszty w ramach ww. pozycji uwzględniła jedynie dane szacunkowe związane z prowadzonymi sprawami sądowymi z uwagi na trudności w precyzyjnym oszacowaniu kwot, które Agencja będzie musiała ponieść w toku postępowania sądowych (...)”.

(akta kontroli str. 1399, 1419-1425)

Wydatki majątkowe (inwestycje i zakupy inwestycyjne) zostały zrealizowane w kwocie 94 577,9 tys. zł, tj. w 56,1% planu po zmianach (168 466 tys. zł) i były o 36 278 tys. zł (o 62,2%) wyższe od wykonania w 2020 r. (58 299,9 tys. zł). Zrealizowany zakres rzeczowy wydatków obejmował m.in.: budowę i rozbudowę systemów IT ARiMR,

²⁴ Dz. U. z 2019 r., poz. 263 ze zm.

budowę i aktualizację Systemu Identyfikacji Działek Rolnych – LPIS, zakup sprzętu pomiarowego, informatycznego i biurowego. Niższe od planu wykonanie wydatków majątkowych w 2021 r. spowodowane to było m.in. przyznaniem w nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2021 dodatkowych środków w kwocie 60 000 tys. zł na realizację wydatków majątkowych. Z uwagi na krótki czas na wydatkowanie tych środków w 2021 r. (listopad-grudzień 2021 r.), uwzględniając m.in. wymagane terminy wynikające z przepisów dotyczących zamówień publicznych, zostały one ujęte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego.

Ponadto, w 2021 r. Agencja zrealizowała wydatki majątkowe w kwocie 14 253,1 tys. zł ze środków dotacji na wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego 2020, zaplanowanej w kwocie 23 787 tys. zł. Zrealizowane wydatki dotyczyły m.in.: budowy i rozbudowy systemów IT, infrastruktury technicznej. Wykonanie tych wydatków w 59,9% ustalonego w tym zakresie planu, spowodowane było m.in. zmniejszeniem o 5 677,4 tys. zł (47,7%) planowanych wydatków na modyfikację systemu informatycznego Agencji do obsługi wniosku o przyznanie płatności, jak i rezygnacją z zakupów komputerów przenośnych (1 211 tys. zł) i systemu zarządzania licencjami SAM (1 992 tys. zł).

(akta kontroli str. 1419-1425, 2838-2039, 2889-2994)

Wydatki ARiMR poniesione w 2021 r. finansowane były z dotacji budżetu państwa na 2021 r., ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID – 19, z wydatków, które nie wygasły w 2020 r. a także ze środków otrzymanych z KOWR na podstawie ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020, których stan na dzień 31 grudnia roku 2020 wyniósł 397 206 tys. zł. Z kwoty tej zrealizowano zobowiązania roku 2020 płatne w 2021 r. z tytułu pomocy przeznaczonej dla producentów świń, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi epidemią COVID-19 (127 787,3 tys. zł) i na dofinansowanie zakupu komputerów przez producentów rolnych (51 972 tys. zł). Pozostała po zrealizowaniu ww. zobowiązań kwota 217 447,1 tys. zł została zwrócona na rachunek MRiRW w dniu 30 czerwca 2021 r., jako nadwyżka środków finansowych Agencji.

W ramach środków budżetu państwa na rok 2021 dotacje dla ARiMR przyznane zostały przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z części 33 – Rozwój wsi.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi przekazał Agencji dotacje celowe w kwocie ogółem 973 971 tys. zł, które zrealizowano w kwocie 958 546,7 tys. zł, (tj. 85,6% planu po zmianach 1 119 169 tys. zł), przeznaczając na:

- sfinansowanie zadań ustawowych w zakresie pomocy krajowej; Agencja wydatkowała 815 602,5 tys. zł, tj. 90,4% planowanych środków w wysokości 902 335 tys. zł, a niewykorzystane środki w kwocie 15 242,5 tys. zł zwróciła w terminie na rachunek MRiRW;
- inwestycje i zakupy inwestycyjne obejmujące głównie przebudowę lokali, budowę i aktualizację Systemu Identyfikacji Działek Rolnych (LPIS), budowę i rozbudowę systemów informatycznych ARiMR oraz zakup sprzętu informatycznego, biurowego, pomiarowego dla Biur Kontroli na Miejscu; Agencja wydatkowała ogółem 88 177,9 tys. zł, tj. 54,4% planowanych środków w wysokości 162 066 tys. zł, a niewykorzystaną kwotę dotacji w wysokości 180,1 tys. zł zwróciła w terminie na rachunek MRiRW;

- realizację zadań wynikających z art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020²⁵ w celu wsparcia procesu wdrażania PROW 2014–2020 (tj. pomoc techniczna PROW 2014–2020); Agencja wydatkowała 48 998,8 tys. zł (wydatki bieżące 42 598,8 tys. zł, wydatki majątkowe 6 400 tys. zł), tj. prawie 100% zaplanowanych środków w wysokości 49 000 tys. zł (42 600 tys. zł na wydatki bieżące i 6 400 tys. zł na wydatki majątkowe), a niewykorzystane środki w kwocie 1,2 tys. zł (dotyczące wydatków bieżących) zwrócono w terminie na rachunek MRiRW;
- realizację zadania pn. „Wykonywanie zadań Instytucji Zarządzającej w zakresie wdrażania Priorytetów 1-3 i 5-6 oraz pomocy technicznej oraz w zakresie zadań delegowanych na podstawie art. 6 ust. 2a ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego²⁶, w ramach Priorytetu 4 Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014–2020²⁷ (tj. pomoc techniczna PO Ryby 2014–2020); Agencja wydatkowała łącznie 5 767,5 tys. zł, tj. prawie 100% planowanych wydatków (5 768 tys. zł); a niewykorzystane środki w kwocie 0,5 tys. zł zwrócono w terminie na rachunek MRiRW.

Z dotacji podmiotowej otrzymanej z MRiRW w kwocie 1 172 036 tys. zł, na bieżące funkcjonowanie Agencji wykorzystano 1 163 858,3 tys. zł, tj. 97,2% planu po zmianach (1 197 675 tys. zł), a niewydatkowaną kwotę 8 177,7 tys. zł zwrócono w terminie na rachunek Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Środki dotacji podmiotowej i celowej w łącznej kwocie 30 801 tys. zł, Agencja zgłosiła do dyspozycji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który w dniach 23 i 28 grudnia 2021 r. dokonał blokowania planowanych wydatków w tym zakresie w części 33 – Rozwój wsi.

Rozliczenia dotacji otrzymanych w 2021 r., przedłożone w terminie przez ARiMR, zostały zatwierdzone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z przyznanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, na podstawie umowy, środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 z przeznaczeniem na udzielenie kołom gospodyń wiejskich pomocy na realizację inicjatyw dostępności do szczepień przeciwko COVID-19 w kwocie 73 775 tys. zł, Agencja wydatkowała 26 980,5 tys. zł, tj. 36,6% przyznanych środków. Niewykorzystane środki w kwocie 46 794,5 tys. zł zwrócono w terminie na rachunek MRiRW.

(akta kontroli str. 1263-1273)

Ponadto w 2021 r. ARiMR realizowała wydatki, które nie wygasły z końcem 2020 r. Łączna kwota dotacji celowych i podmiotowych z 2020 r. przewidziana do realizacji w 2021 r. wyniosła 232 215 tys. zł i określona została w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które nie wygasają z upływem roku budżetowego. Plan i wykonanie wydatków w tym zakresie wykazane zostało w części C planu finansowego ARiMR. W wyniku zmian umów o udzielenie ww. dotacji celowych oraz informacji przekazanej przez ARiMR do MRiRW w zakresie wydatków z dotacji podmiotowej, zapotrzebowanie na środki w ciągu roku 2021, zostało zmniejszone do kwoty 151 584,6 tys. zł. Środki na wydatki, które nie wygasły z końcem 2020 r. zrealizowane zostały w kwocie 149 633,3 tys. zł,

²⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 182, ze zm.

²⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 2140.

²⁷ Program Operacyjny Rybactwo i Morze 2014–2020 (dalej: PO Ryby 2014–2020).

tj. w 64,4% w stosunku do kwoty określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2020 r. i w 98,7% w stosunku do kwoty po aktualizacji umów o udzielenie dotacji celowych i zapotrzebowania na środki bieżące.

Na podstawie powyższego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2020 r. zaplanowano dla ARiMR:

- a) dotację podmiotową na działalność statutową w kwocie 24 881 tys. zł na realizację pięciu zadań: rozbudowa systemu Contact Center Genesys Puree Engage o funkcjonalności DCM²⁸ (3 689 tys. zł), zakup komputerowych skanerów dokumentów (602 tys. zł), zakup komputerów przenośnych (2 typy) oraz monitorów komputerowych (3 508 tys. zł), zakup komputerów przenośnych oraz monitorów komputerowych (14 999 tys. zł), zakup usługi polegającej na zapewnieniu systemu ochrony przed wyciekami informacji (2 083 tys. zł). Zapotrzebowanie na środki dotacji zmniejszono do 19 331,3 tys. zł. Spowodowane to było:
- rezygnacją z zadania dotyczącego rozbudowy systemu Contact Center Genesys Puree Engage o funkcjonalności DCM w związku z przyjętą przez ARiMR zmianą koncepcji pozyskania platformy DCM²⁹, z uwagi na planowaną budowę i rozwój centralnego systemu obsługi beneficjenta (CSOB) na potrzeby realizacji mechanizmów pomocowych w ramach PROW 2021–2027 oraz PO Ryby 2021–2027; z uwagi na fakt, iż narzędzie CSOB w znacznej mierze zawiera w sobie elementy funkcjonalne platformy klasy DCM, tym samym jego wdrożenie spowodowało brak konieczności realizacji przedmiotowego zadania;
 - oszczędnościami powstałymi w trakcie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na zakupy w ramach zadań: zakup komputerów przenośnych (2 typy) oraz monitorów komputerowych (z planowanych 3 508 tys. zł do 3 396 tys. zł), zakup komputerów przenośnych oraz monitorów komputerowych (z planowanych 14 999 tys. zł do 13 269,6 tys. zł), zakup usługi polegającej na zapewnieniu systemu ochrony przed wyciekami informacji (z planowanych 2 083 tys. zł do 2 063,7 tys. zł).

Zapotrzebowaną kwotę 19 331,3 tys. zł zrealizowano w 100%.

- b) dotację celową na realizację zadań w ramach pomocy krajowej w kwocie 183 547 tys. zł na dwa zadania: dopłaty krajowe do kwalifikowanego materiału siewnego (75 000 tys. zł) i pomoc na wyrównanie utraconych dochodów ze sprzedaży świń dla producentów rolnych prowadzących chów lub hodowlę świń na obszarach z ograniczeniami w związku z ASF (108 547 tys. zł). Aneksiem z 31 maja 2021 r. do umowy z 28 stycznia 2021 r. zawartej z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi (dalej: Minister RiRW) o udzielenie dotacji celowej w kwocie 183 547 tys. zł zmniejszono zapotrzebowanie na środki o 65 547 tys. zł, tj. do kwoty 118 000 tys. zł, tj. na dopłaty krajowe do materiału siewnego do 73 000 tys. zł, a na wyrównanie utraconych dochodów ze sprzedaży świń dla producentów rolnych prowadzących chów lub hodowlę świń na obszarach z ograniczeniami w związku z afrykańskim pomorem świń (dalej: ASF) do 45 000 tys. zł. Spowodowane to było (w przypadku dopłat do utraconych dochodów ze sprzedaży świń) mniejszym od planowanego zainteresowaniem beneficjentów, z uwagi na brak spełnienia warunków dotyczących obniżenia dochodu. Mniejsze zainteresowanie beneficjentów tą pomocą związane było również z brakiem możliwości

²⁸ System służący Agencji do kontaktu z beneficjentami i udzielania im informacji na temat obsługi wniosków i spraw bieżących.

²⁹ Platforma DCM umożliwia agentom i doradcom pracę nad pojedynczą aplikacją, bez konieczności przełączania się z jednej aplikacji na drugą, w celu rozwiązywania spraw.

skorzystania z niej, w przypadku otrzymanej pomocy w tym sektorze w ramach innych programów, takich jak pomoc dla producenta świń, któremu zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi epidemią COVID-19. Niższe zapotrzebowanie na środki na dopłaty do materiału siewnego wynikało z ostatecznego przyznania wnioskodawcom niższej kwoty pomocy, na skutek przeprowadzonych postępowań administracyjnych, w oparciu o stawki płatności ustalone do 1 ha przez Radę Ministrów, jak również z uwagi na fakt, iż pomoc uzależniona była od wielkości indywidualnych limitów pomocy de minimis, jakimi dysponowali beneficjenci pomocy. Zapotrzebowaną kwotę 118 000 tys. zł zrealizowano w wysokości 116 048,8 tys. zł, tj. w 98,3%. W ramach pomocy na dopłaty krajowe do kwalifikowanego materiału siewnego z zapotrzebowanej kwoty 73 000 tys. zł wykorzystano 72 776,1 tys. zł, a w ramach pomocy na wyrównanie utraconych dochodów ze sprzedaży świń dla producentów rolnych prowadzących chów lub hodowlę świń na obszarach z ograniczeniami w związku z ASF – z zapotrzebowanej kwoty 45 000 tys. zł wykorzystano 43 272,7 tys. zł; niewykorzystana kwota w wysokości 1 951,2 tys. zł została zwrócona w terminie (3 grudnia 2021 r.) na rachunek Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

- c) dotację celową na inwestycje i zakupy inwestycyjne w kwocie: 23 787 tys. zł na sześć zadań: dostosowanie systemu informatycznego ARiMR (SIA) do obsługi płatności w ramach kampanii 2020 (11 892 tys. zł), zakup i wdrożenie przełączników SAN³⁰ (5 224 tys. zł), zakup komputerów pancernych (200 tys. zł), zakup komputerów przenośnych (2 typy) oraz monitorów komputerowych (1 211 tys. zł), zakup sieciowych przełączników CORE i TOR³¹ wraz z wyposażeniem (3 268 tys. zł), zakup systemu zarządzania licencjami SAM³² (1 992 tys. zł). Aneksami z 20 maja 2021 r. i z 15 listopada 2021 r. do umowy o udzielenie dotacji celowej zawartej z Ministrem RiRW 15 lutego 2021 r. zmniejszono zapotrzebowanie na środki z 23 787 tys. zł do 14 253,3 tys. zł, co spowodowane było:
- porozumieniem zawartym pomiędzy ARiMR oraz wykonawcą modyfikacji systemu SIA dotyczącym rozliczenia modyfikacji systemu, co do którego powstały rozbieżności w zakresie ich wyceny (zmniejszenie z 11 892 tys. zł do 6 214,6 tys. zł),
 - oszczędnościami powstałymi w trakcie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na zakup komputerów pancernych (zmniejszenie planowanych wydatków w kwocie 200 tys. zł do 153 tys. zł) i zakup sieciowych przełączników CORE i TOR (zmniejszenie z 3 268 tys. zł do 2 661,7 tys. zł),
 - rezygnacją z zakupu komputerów przenośnych (2 typy) oraz monitorów komputerowych, na które przeznaczono 1 211 tys. zł; w wyniku rozstrzygniętego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, z uwagi na cenę jednostkową oferowanego sprzętu poniżej 10 tys. zł, zadanie zostało w całości zrealizowane w ramach dotacji podmiotowej,

³⁰ Sieć SAN (ang. Storage Area Network) – sieć dostępu do pamięci masowej firmy. Przełączniki SAN – urządzenia sieciowe odpowiadające za kierowanie ruchem pakietów danych pomiędzy serwerami i innymi komputerami, a macierzami dyskowymi lub bibliotekami taśmowymi.

³¹ Przełącznik CORE – urządzenie sieciowe łączące segmenty sieci komputerowej. Przełącznik ToR (ang. Top of Rack) – urządzenie służące zapewnieniu lepszego dostępu do poziomego okablowania światłowodowego.

³² System zarządzania licencjami SAM (ang. Software Asset Management) – służy optymalizacji wydatków na oprogramowanie i wsparciu automatyzacji zadań wymaganych do zachowania zgodności z licencją na oprogramowanie i prawami użytkownika.

– brakiem realizacji zakupu systemu zarządzania licencjami SAM, na który przeznaczono 1 992 tys. zł, wynikającym z przedłużającej się procedury przetargowej, a tym samym brakiem możliwości realizacji ww. zadania w terminie do 30 listopada 2021 r.

Zapotrzebowaną kwotę (14 253,3 tys. zł) określoną w umowie o udzielenie dotacji celowej zawartej z MRiRW 15 lutego 2021 r. zmienioną aneksami z 20 maja i z 15 listopada 2021 r. zrealizowano w wysokości 14 253,1 tys. zł, tj. prawie w 100%. Niewykorzystana kwota w wysokości 0,2 tys. zł została zwrócona w terminie (w dniu 3 grudnia 2021 r.) na rachunek Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

(akta kontroli str. 190-199, 207-212, 913-958)

W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego, dla ARiMR zostały ujęte dotacje budżetowe na łączną kwotę 140 036 tys. zł. Obejmowały one finansowanie działalności statutowej z dotacji podmiotowej w kwocie 8 838 tys. zł, realizację zadań ustawowych w zakresie pomocy krajowej z dotacji celowej w kwocie 57 490 tys. zł oraz realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych z dotacji celowej w kwocie 73 708 tys. zł.

(akta kontroli str. 2977-2994)

Szczegółowym badaniem objęto 44 zapisy księgowe kosztów bieżących (39 621 tys. zł) i dziewięć zapisów dotyczących wydatków majątkowych (34 878,5 tys. zł) w łącznej wysokości 74 499,5 tys. zł. Próba kosztów bieżących stanowiła 12,3% podlegających badaniu kosztów bieżących, a próba dotycząca wydatków majątkowych – 30,4% podlegających badaniu wydatków majątkowych.

Zgodnie z założeniami kontroli budżetu państwa w 2021 r., ze szczegółowego badania wydatków wyłączono grupę wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych, wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi, wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej: PFRON), odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych oraz amortyzację. Próba wylosowana za pomocą metody monetarnej MUS³³ odpowiadała 36 zapisom księgowym na kwotę 52 251,4 tys. zł, i stanowiła 70,1% badanej próby, z tego w grupie kosztów bieżących – 17 zapisom księgowym na łączną kwotę 17 372,9 tys. zł oraz w grupie wydatków majątkowych – dziewięciu zapisom na łączną kwotę 34 878,5 tys. zł. Próba dobrana w sposób celowy (pod względem kryterium najwyższej kwoty wydatków bieżących w 2021 r.) odpowiadała 17 zapisom księgowym o wartości 22 248,1 tys. zł tj. 29,9% badanej próby.

W ramach próby kosztów bieżących w łącznej wysokości 39 621 tys. zł oraz wydatków majątkowych w łącznej wysokości 34 878,5 tys. zł, 100% stanowiły koszty i wydatki sfinansowane dotacjami z budżetu państwa.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że skontrolowane koszty i wydatki zostały rzetelnie skalkulowane oraz dokonywano ich zgodnie z planem finansowym. Wydatki przeznaczone zostały na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Wydatki były poniesione w sposób celowy i oszczędny, umożliwiający terminową realizację zadań, w wysokości i terminach wynikających z zaciągniętych zobowiązań. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących zaplaceniem odsetek.

(dowód: akta kontroli str. 7868-7880, 7887-7906)

³³ MUS (ang.: Monetary Unit Sampling) – metoda losowania wydatków z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości.

W wyniku szczegółowej analizy pięciu zamówień publicznych na łączną kwotę wydatków poniesionych w 2021 r. w wysokości 8 443 tys. zł dotyczących:

- modernizacji i aktualizacji baz danych Systemu LPIS oprogramowania cyfrowej ortofotomapy oraz danych przestrzennych – zamówienia udzielonego w trybie przetargu nieograniczonego (art. 39 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych³⁴ (dalej: upzp), którego łączna kwota wydatków w 2021 r. wyniosła 7 886,4 tys. zł,
- opracowania ekspertyzy dotyczącej koncepcji utworzenia przez ARiMR spółki kapitałowej, tj. zamówienia o wartości netto niższej niż 130 tys. zł, udzielonego na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy upzp, którego łączna kwota wydatków w 2021 r. wyniosła 158,1 tys. zł,
- opracowania dokumentacji stanowiącej opis przedmiotu zamówienia do postępowania na zakup platformy zarządzania procesami biznesowymi w ARiMR, tj. zamówienia o wartości netto niższej niż 130 tys. zł, udzielonego na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy upzp, którego łączna kwota wydatków w 2021 r. wyniosła 153,8 tys. zł,
- świadczenia usług doradztwa prawnego na zasadzie eksperta zewnętrznego w zakresie przygotowania i prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia i weryfikacji umowy na Centralny System Obsługi Beneficjenta, tj. zamówienia o wartości netto niższej niż 130 tys. zł, udzielonego na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy upzp, którego łączna kwota wydatków w 2021 r. wyniosła 105,7 tys. zł,
- przeprowadzenia analizy ryzyka na wystąpienie substancji skażających w ziarnie zbóż objętych interwencyjnym zakupem w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, tj. zamówienia o wartości netto niższej niż 130 tys. zł, udzielonego na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy upzp, którego łączna kwota wydatków w 2021 r. wyniosła 139 tys. zł,

Zamówienia o wartości netto poniżej 130 tys. zł realizowane były na podstawie § 12 ust. 4 zarządzenia Prezesa ARiMR 162/2020 z dnia 28 grudnia 2020 r.

W działaniach Agencji w zakresie przygotowania i przeprowadzenia postępowania, udzielenia jak i realizacji zamówień nie stwierdzono naruszenia:

- przepisów ustawy upzp oraz procedur wewnętrznych ARiMR w zakresie udzielania zamówień publicznych, do których nie stosuje się upzp,
- stosowania zasad zachowania uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców,
- zgodności realizacji zamówień z treścią zawartych umów,
- celowości i gospodarności ponoszonych wydatków.

Agencja prawidłowo wywiązała się z obowiązku publikacji i zapewnienia aktualności planu postępowań o udzielenie zamówień publicznych w 2021 r. Plan i jego aktualizacja zamieszczone były na stronie internetowej zamawiającego oraz Biuletynie Zamówień Publicznych, zgodnie z art. 23 upzp. Agencja w wymaganym terminie przekazała Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych sprawozdanie o udzielonych zamówieniach, zgodnie z art. 82 upzp.

(dowód: akta kontroli str. 3203-3592)

³⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm. – obowiązuje od dnia 1 stycznia 2021 r.

Zgodnie z danymi ujętymi w sprawozdaniu Rb-40 o wykonaniu planu finansowego ARiMR w 2021 r., zobowiązania Agencji na koniec 2021 r. wyniosły 323 870,6 tys. zł, z tego zobowiązania długoterminowe – 93 881,6 tys. zł i krótkoterminowe – 229 989 tys. zł. Zobowiązania ogółem w 2021 r. były o 54,5%, tj. o 388 679,1 tys. zł, niższe niż w 2020 r. (712 549,7 tys. zł). Wynikało to głównie z rozrachunków z MRiRW i innymi podmiotami z tytułu działalności Agencji – spadek o 183 774,6 tys. zł, z tytułu udzielonej pomocy finansowej określonej w §13zd rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań ARiMR (pomoc producentom świń) – spadek o 140 000 tys. zł, a także w §13ze tego rozporządzenia (dofinansowanie kosztów zakupu komputera) – spadek o 52 632 tys. zł, a także dostaw, robót i usług – spadek o 6 634,1 tys. zł.

Na koniec 2021 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(dowód: akta kontroli str. 2997)

Stwierdzona
nieprawidłowość

Analiza wykonania planu finansowego wydatków ARiMR, dokonana na podstawie sprawozdań Rb-40 za I-IV kwartały 2021 r., wykazała przypadki przekroczenia planu wydatków po zmianach, co stanowiło naruszenie art. 44 ust. 1 pkt 3 upf, stanowiącego, że dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych. Przekroczenia planowanych wydatków stwierdzone zostały w niżej wymienionych pozycjach wykazanych w sprawozdaniach:

1) Rb-40 za I kwartał 2021 r. w pozycjach:

- B. III. 1.7.7 – wpłaty na PFRON – wydatkowano 950,2 tys. zł pomimo nieustalenia planu wydatków w tej pozycji planu finansowego;
- B. III. 3.13 – finansowanie zobowiązań z tytułu programów pomocowych realizowanych przez Agencję w latach ubiegłych – przekroczone planowane wydatki o 176 884,2 tys. zł (plan 3 213 tys. zł, wykonanie 180 097,2 tys. zł);
- B. III. 6 – zwroty niewykorzystanych dotacji w roku ubiegłym – wydatkowano 11 007,9 tys. zł pomimo nieustalenia planu wydatków w tej pozycji planu finansowego;

2) Rb-40 za II kwartał 2021 r. w pozycjach:

- B. III. 1.7.7 – wpłaty na PFRON – wydatkowano 2 023,6 tys. zł pomimo nieustalenia planu wydatków w tej pozycji planu finansowego;
- B. III. 3.16 – pomoc przeznaczona dla producentów świń, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi epidemią COVID-19 – wydatkowano 127 787,3 tys. zł pomimo nieustalenia planu wydatków w tej pozycji;
- B. III. 3.17 – program dofinansowania zakupu komputerów przez producentów rolnych – wydatkowano 51 972 tys. zł pomimo nieustalenia planu wydatków w tej pozycji;
- B. III. 4 – wpłata do budżetu państwa – wydatkowano 217 447,2 tys. zł pomimo nieustalenia planu wydatków w tej pozycji;
- B. III. 6 – zwroty niewykorzystanych dotacji w roku ubiegłym – wydatkowano 11 007,9 tys. zł pomimo nieustalenia planu wydatków w tej pozycji;

- 3) Rb-40 za III kwartał 2021 r. w pozycjach:
- B. III. 1.7.7 – wpłaty na PFRON – przekroczone planowane wydatki o 681,6 tys. zł (plan 2 394 tys. zł, wykonanie 3 075,6 tys. zł);
 - B. III. 6 – zwroty niewykorzystanych dotacji w roku ubiegłym – wydatkowano 11 007,9 tys. zł pomimo nieustalenia planu wydatków w tej pozycji;
- 4) Rb-40 za IV kwartał 2021 r. w pozycji:
- B. III. 6 – zwroty niewykorzystanych dotacji w roku ubiegłym – wydatkowano 11 007,9 tys. zł pomimo nieustalenia planu wydatków w tej pozycji.

(dowód: akta kontroli str. 260-292, 2383-2406)

Odnośnie do przekroczeń dotyczących pozycji planu finansowego „wpłaty na PFRON”, Prezes ARiMR wyjaśniła między innymi, że „Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 3 lit. c) rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 stycznia 2019 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej (...) w materiałach do projektu ustawy budżetowej brak jest możliwości planowania środków na wydatki przeznaczone na wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, o których mowa w art. 21 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (...). Zmiany planu finansowego ARiMR w trakcie 2021 roku obejmowały zwiększenie kosztów/wydatków wynikające z ujęcia zrealizowanych wpłat na PFRON stanowiących równowartość zrealizowanych wpłat z ww. tytułu (wyjaśnienie dotyczy sprawozdania Rb-40 za I, II, III kwartał 2021 r.)”. Ponadto, Prezes ARiMR wyjaśniła, że „wydatki na PFRON wykazywane były w pozycji B III 1.7 Podatki i opłaty. Ten sposób prezentacji stosowany jest od roku 2016, kiedy to po złożeniu sprawozdania Rb-40 za I kwartał 2016 r. MRiRW odrzuciło w systemie TREZOR sprawozdanie Rb-40 złożone przez ARiMR z prośbą o wyszczególnienie w dodatkowej pozycji B.III.1.7.7 wpłaty na PFRON. Zgodnie z wnioskiem MRiRW, ARiMR złożyła korektę sprawozdania Rb-40 za I kwartał 2016 r. i w kolejnych kwartałach roku 2016 i w latach następnych składała sprawozdania uzupełnione o dodatkową pozycję B III 1.7.7 wpłaty na PFRON, jednocześnie ujmując wydatki na PFRON w pozycji sumującej B III 1.7 Podatki i opłaty.”

(dowód: akta kontroli str. 87-109, 260-292, 450-457, 1812-1833, 1797-1810, 1860-1876, 2039-2063)

W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit f ustawy o NIK, Minister Finansów wyjaśnił³⁵, że uregulowanie wynikające z § 5 ust. 1 pkt 3 lit. c noty budżetowej „(...) zostało wprowadzone do przepisów w związku z sankcyjnym charakterem tych opłat, które nie powinny być z góry planowane, gdyż oznaczałoby to ex-ante zaplanowanie braku realizacji dyspozycji art. 21 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej”.

Minister Finansów wyjaśnił również, że „zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw poz. 745 rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej, w którym zachowano dotychczasowe rozwiązanie. W trakcie prac nad projektem rozporządzenia nie wpłynęły wnioski o uchylenie bądź zmianę tego przepisu.”

³⁵ Wyjaśnienia złożone w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK – pismo znak FGI.4370.4.2022 z 11 kwietnia 2022 r.

Prezes ARiMR wyjaśniła, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w zakresie planowania kosztów i wydatków z tytułu opłat na PFRON, zgłaszało uwagi do projektów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie szczegółowego sposobu trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2015 i na rok 2017, które nie zostały uwzględnione. I tak, w uwagach zgłoszonych 18 kwietnia 2016 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi poinformował Ministra Finansów, m.in. że brak możliwości planowania wydatków z tytułu wpłat na PFRON może doprowadzić do przekroczenia planowanych wydatków w tym zakresie. W odpowiedziach Ministerstwo Finansów wyjaśniało, że opłaty na PFRON mają charakter sankcyjny i nie powinny być planowane.

(dowód: akta kontroli str. 1812-1833, 3604-3611, 7952-7971)

Wydatki na PFRON były dokonywane przez ARiMR w 2021 r., co miesiąc, począwszy od 19 stycznia 2021 r. O zmianę planu w tym zakresie ARiMR wystąpiła 6 sierpnia, 29 października, 3 grudnia i 23 grudnia 2021 r.

Prezes ARiMR wyjaśniła, że *"ustawa budżetowa na 2021 r. z dnia 20.01.2021 r. została opublikowana w Dzienniku Urzędowym RP pod poz. 190 w dniu 29 stycznia 2021 r. Do czasu opublikowania ustawy budżetowej na 2021 r. ARiMR nie ma możliwości dokonywania zmian w planie finansowym na 2021 r., ponieważ zgodnie z ww. wytycznymi Ministra Finansów, że wydatki/koszty na PFRON nie powinny być planowane, gdyż mają charakter sankcyjny, ARiMR nie posiadała podstaw prawnych do ustalenia planu finansowego dla pozycji B.III.1.7.7 – wpłaty na PFRON"*.

W sprawie zmian regulacji potencjalnie ułatwiających proces dokonywania zmian planów finansowych jednostek, w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit f ustawy o NIK, Minister Finansów wyjaśnił: *„projekt ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (nr w wykazie prac: UD327) przewiduje nowelizację przepisów ustawy o finansach publicznych m.in. w zakresie dokonywania zmian w planach finansowych agencji wykonawczych i państwowych funduszy celowych. Projektowane zmiany mają na celu uelastycznienie obowiązujących regulacji dotyczących dokonywania zmian w planach finansowych jednostek, a co za tym idzie - zasad gospodarowania środkami publicznymi."*

(dowód: akta kontroli str. 88-184, 1812-1833, 2039-2063, 3604-3611)

Odnosnie do przekroczeń dotyczących pozycji planu finansowego *„zwroty niewykorzystanych dotacji w roku ubiegłym"*, Prezes ARiMR wyjaśniła między innymi, że *„Formularz planu finansowego, stanowiącego załącznik do ustawy budżetowej nie przewiduje pozycji III.6 Zwrot niewykorzystanych dotacji w roku ubiegłym. Planując kwoty dotacji z budżetu państwa ARiMR przewiduje pełne ich wykorzystanie w roku budżetowym na który zostały przyznane. Brak możliwości aktualizacji planowanych stanów na początek i koniec roku w planie finansowym, w tym stanu środków pieniężnych stosownie do pisma MRiRW z dnia 21.10.2014 r., znak: Fwe 4400-156a/2014/3972, uniemożliwia również ujęcie zwrotów dotacji z roku ubiegłego. Zwroty niewykorzystanych dotacji wynikają z układu planu ubiegłego (cz. B)."*

Ponadto, Pani Prezes wyjaśniła, że: *„Na podstawie pisma otrzymanego z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15.01.2020 r., znak F.we.073.4.2020, ARiMR została zobligowana do zmiany prezentacji w sprawozdaniu Rb-40 zwrotów*

niewykorzystanej dotacji w roku ubiegłym. Zgodnie z ww. pismem ARiMR w części B Rb-40 prezentuje przychody z tytułu otrzymanych dotacji w kwocie, która faktycznie wpłynęła na rachunki ARiMR do dnia 31.12.2020 r. Zatem na koniec roku 2020 kwota niewykorzystanych dotacji ujęta jest w stanie środków pieniężnych na koniec roku 2020 i jednocześnie ta sama kwota ujęta jest w stanie środków pieniężnych na początek roku 2021. W związku z powyższym kwotę niewykorzystanej dotacji w roku ubiegłym należało wykazać w sprawozdaniu Rb-40 w wydatkach w momencie przelewu środków pieniężnych na rachunek MRiRW aby zachować zgodność środków pieniężnych wykazanych w sprawozdaniu Rb-40 ze stanem środków pieniężnych na rachunkach ARiMR. Po otrzymaniu ww. pisma i uzgodnieniach roboczych z Ministerstwem Finansów ustalone zostało, że w celu jasności i przejrzystości sprawozdania Rb-40 ARiMR zaprezentuje kwotę zwrotu niewykorzystanych dotacji w odrębnej pozycji.”

(dowód: akta kontroli str. 260-292, 450-457, 1793-1833, 1941-1942, 2383-2409)

W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit f ustawy o NIK, Minister Finansów wyjaśnił, że „formularz planu finansowego, stanowiącego załącznik do ustawy budżetowej, nie przewiduje pozycji „Zwrot niewykorzystanych dotacji w roku ubiegłym”. Przy planowaniu dotacji z budżetu państwa ARiMR powinna założyć pełne ich wykorzystanie w roku budżetowym, na który zostały przyznane. Kwoty które nie zostały wykorzystane w terminie do 31 grudnia danego roku budżetowego - zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych - agencja zobowiązana była zwrócić. W sprawozdawczości budżetowej zwroty takie zostały uwzględnione.”

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że pomimo, iż formularz planu finansowego określony w nocie budżetowej nie zawierał pozycji „Zwrot niewykorzystanych dotacji w roku ubiegłym” to w sprawozdaniach Rb-40 za I-IV kwartały 2021 r. prezentujących realizację planu finansowego w 2021 r., ARiMR wykazała wykonanie wydatków w ramach tej pozycji, pomimo nieustalonego planu w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 3604-3611)

Odnośnie do przekroczeń wykazanych w sprawozdaniu Rb-40 za I kwartał 2021 r. w pozycji „finansowanie zobowiązań z tytułu programów pomocowych realizowanych przez Agencję w latach ubiegłych” oraz wykazanych w sprawozdaniu Rb-40 za II kwartał 2021 r. w pozycjach: „pomoc przeznaczona dla producentów świń, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi epidemią COVID-19”, „program dofinansowania zakupu komputerów przez producentów rolnych”, a także „wpłata do budżetu państwa” – Prezes ARiMR wyjaśniła między innymi, że „związane to było z ujęciem kosztów realizacji ww. pomocy w księgach rachunkowych Agencji jako zobowiązania krótkoterminowe finansowane w trybie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu ustalania nadwyżki środków finansowych ARiMR w terminie wynikającym z art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych”, a także z uwagi na „wpłatę do budżetu państwa środków finansowych ustaloną na koniec roku 2020, pozostającą po uregulowaniu zobowiązań w trybie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie sposobu ustalania nadwyżki środków finansowych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wg stanu na dzień 31.05.2021 r.”.

Ponadto wyjaśniła, że począwszy od 2014 r. w planie finansowym ARiMR nie dokonywano zmian stanów w planie finansowym, stosownie do pisma MRiRW z 21 października 2014 r. W piśmie tym, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi poinformował, że zgodnie ze stanowiskiem Ministra Finansów zmiany stanów na początek i na koniec roku nie są możliwe, gdyż zgodnie z art. 21 ust. 5 upf w planie finansowym mogą być dokonywane zmiany przychodów i kosztów.

W sprawie wyrażenia zgody na zmianę stanu środków, ARiMR wystąpiła m.in. pismem z 24 czerwca 2021 r. do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit f ustawy o NIK, Minister Finansów wyjaśnił *„Plany finansowe jednostek sektora finansów publicznych są ich planami rocznymi realizacji zadań. Ich wykonanie odzwierciedlają sprawozdania budżetowe. Brak jest uzasadnienia, aby stany środków były korygowane wyłącznie ze względu na potrzebę urealnienia danych. Odrębna sytuacja występuje, gdy zmiany w zakresie stanu środków mają wpływ na możliwość realizacji, przez agencję wykonawczą, zadań państwa wynikających z odrębnych przepisów. Zmiana w planie finansowym ARiMR na rok 2021 w zakresie stanu środków na początek roku (z 0 zł na 397 206 tys. zł) była uzasadniona koniecznością wpłaty do budżetu państwa nadwyżki w wysokości 204 574 tys. zł, ustalonej zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie ustalania nadwyżki środków finansowych ARiMR, a także wypłaty rolnikom pomocy w kwocie 192 632 tys. zł ze środków uzyskanych od KOWR, zgodnie z art. 39-41 i art. 43-44 ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020, z przeznaczeniem na: koszty realizacji pomocy przeznaczonej dla producentów świń, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi epidemią COVID-19, program dofinansowania zakupu komputerów przez producentów rolnych”.*

W sprawie podjęcia działań umożliwiających zmiany planu finansowego w zakresie stanów, w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit f ustawy o NIK, Minister Finansów wyjaśnił, że *„W odniesieniu do pytania o projektowane zmiany regulacji dotyczących planów finansowych jednostek sektora finansów publicznych, pragnę poinformować, że projekt ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (nr w wykazie prac: UD327) przewiduje nowelizację przepisów ustawy o finansach publicznych m.in. w zakresie dokonywania zmian w planach finansowych agencji wykonawczych i państwowych funduszy celowych. Projektowane zmiany mają na celu uelastycznienie obowiązujących regulacji dotyczących dokonywania zmian w planach finansowych jednostek, a co za tym idzie - zasad gospodarowania środkami publicznymi”.*

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że przyczyną przekroczeń wydatków było niedokonanie zmiany planu finansowego ARiMR dotyczącej stanów wobec przyjętego stanowiska przez Ministra Finansów w tym zakresie, a w przypadku wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wobec wymogów nieplanowania wydatków z tego tytułu, określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 stycznia 2019 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej.

Pomimo wystąpienia powyższych okoliczności, podstawowa zasada dokonywania wydatków przez jednostki sektora finansów publicznych określona w art. 44 ust. 1 pkt 3 upf, wskazuje, że plan finansowy stanowi podstawę gospodarki finansowej jednostki, a zatem wyznacza zakres upoważnienia do wydatkowania środków.

Podnieść należy, że stwierdzona nieprawidłowość nie spowodowała skutków dla realizacji zadań ARiMR finansowanych ze środków publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 55-109, 1812-1833, 1941-1942, 3604-3611)

Opis stanu
faktycznego

W sprawozdaniu Rb-40 ARiMR za III kwartał 2021 r. planowane wydatki były wyższe od planowanych dochodów o 397 206 tys. zł. Zgodnie z art. 21 ust. 4 upf w planie dochodów i wydatków agencji wykonawczej planowane wydatki nie powinny być wyższe od planowanych dochodów. Planowane wydatki mogą przekraczać planowane dochody za zgodą ministra sprawującego nadzór nad agencją wykonawczą, wydaną w porozumieniu z Ministrem Finansów. Dyrektor Departamentu Finansowego w ARiMR wyjaśniła, że Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi uwzględniając brak uwag Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej oraz pozytywną opinię nr 99 Komisji Finansów Publicznych wyraził zgodę³⁶ na wprowadzenie zmian w planie finansowym ARiMR na 2021 r. (I zmiana) między innymi w ten sposób, że kwota 397 206 tys. zł ujęta została w cz. A w stanie na początek roku w pozycji I.1 środki obrotowe, pozycji I.1.1 środki pieniężne, natomiast w cz. B kwotę 397 206 tys. zł ujęto w pozycji stan środków pieniężnych na początek roku oraz zobowiązania krótkoterminowe finansowane w trybie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu ustalania nadwyżki środków finansowych ARiMR według stanu na dzień 31 maja 2021 r. w łącznej kwocie 179 816 tys. zł na:

- *pomoc przeznaczoną dla producentów świń, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi epidemią COVID-19* – kwota 127 788 tys. zł (pozycja III, 3.16),
- *program dofinansowania zakupu komputerów przez producentów rolnych* – kwota 52 028 tys. zł (pozycja III, 3.17),

a także *wpłata do budżetu państwa (np. z zysku, nadwyżki środków finansowych)* – kwota 217 390 tys. zł (pozycja III, 4).

(dowód: akta kontroli str. 55-79, 260-272, 450-457)

Stan zatrudnienia w Agencji w 2021 r. wyniósł ogółem 11 096 etatów i był o 12 etatów (0,1%) wyższy od poziomu zatrudnienia w 2020 r. Wzrost zatrudnienia spowodowany był koniecznością dostosowania poziomu zatrudnienia do aktualnych potrzeb wynikających z realizacji zadań ARiMR. W 2021 r. nastąpił wzrost przeciętnego wynagrodzenia do 5 685,24 zł o 348,1 zł (6,5%). Wzrost ten wynikał ze wzrostu funduszu wynagrodzeń w ARiMR, związany był z ponadprzeciętnym zaangażowaniem pracowników w realizację zadań Agencji, w tym związanych z COVID-19. Agencja, pomimo trwającej epidemii realizowała zadania z pełną dostępnością dla beneficjentów. Agencja w 2021 r. na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z 37 radcami prawnymi zatrudnionymi w Agencji, wypłaciła dodatkowe wynagrodzenia w łącznej kwocie 150,9 tys. zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego.

(akta kontroli str. 3053-3057)

³⁶ Pismo znak BF.ap.073.15.2021.10 z 9 lipca 2021 r.

Stan środków pieniężnych na dzień 31 grudnia 2021 r. wyniósł 33 507,4 tys. zł i był niższy o 391 507,6 tys. zł (92,1%) w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. Spowodowane to było nieposiadaniem na koniec 2021 r. na rachunku środków otrzymanych z KOWR, które na koniec 2020 r. wyniosły 425 015 tys. zł i służyły rozliczeniu zobowiązań 2020 płatnych w 2021 r.

Ze środków lokowanych w formie depozytów u Ministra Finansów za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego uzyskano odsetki w kwocie 13,2 tys. zł, które stanowiły przychody Agencji³⁷. Lokowanie wolnych środków odbywało się zgodnie z art. 48 ust. 2 ufp i rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie³⁸ i nie zagrażało terminowej realizacji zadań i płynności finansowej Agencji.

(dowód: akta kontroli str. 2999-3021)

1.3 Realizacja zadań agencji wykonawczej

Opis stanu
faktycznego

W ramach planu finansowego na 2021 r. Agencja zrealizowała 17 zadań finansowanych z dotacji celowej z budżetu państwa (pomoc krajowa) oraz ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Ponadto w 2021 r. ARiMR realizowała wydatki które nie wygasły z końcem 2020 r. na dwa zadania w ramach pomocy krajowej, tj. na dopłaty krajowe do kwalifikowanego materiału siewnego (zrealizowano 72 776,1 tys. zł) i pomoc na wyrównanie utraconych dochodów ze sprzedaży świń dla producentów rolnych prowadzących chów lub hodowlę świń na obszarach z ograniczeniami w związku z ASF (zrealizowano 43 272,7 tys. zł) – realizacja tych wydatków została opisana w rozdziale 1.2. wystąpienia pokontrolnego. W 2021 r. Agencja realizowała również zobowiązania roku 2020 płatne w 2021 r. z tytułu pomocy przeznaczonej dla producentów świń, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi epidemią COVID-19 (127 787,3 tys. zł) i na dofinansowanie zakupu komputerów przez producentów rolnych (51 972 tys. zł). Środki te pochodziły ze środków otrzymanych przez Agencję z KOWR na podstawie ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020, których stan na dzień 31 grudnia roku 2020 wyniósł 397 206 tys. zł. Pozostała po zrealizowaniu ww. zobowiązań kwota 217 447,1 tys. zł została zwrócona na rachunek MRiRW w dniu 30 czerwca 2021 r., jako nadwyżka środków finansowych Agencji, co opisano w rozdziale 1.2. wystąpienia pokontrolnego.

Koszty realizacji zadań finansowanych z dotacji celowej z budżetu państwa (pomoc krajowa) oraz ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 wyniosły 835 407,3 tys. zł, tj. 85,9% kwoty ujętej w planie po zmianach (972 046 tys. zł). Poniesione w 2021 r. koszty były niższe o 63,5% w stosunku do wykonania w 2020 r. (2 287 949,4 tys. zł), co zostało opisane w rozdziale 1.1. wystąpienia pokontrolnego.

Koszty realizacji zadań w 2021 r. finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa zostały poniesione na:

1. Pomoc finansową na wyrównanie kwoty obniżonego dochodu uzyskanego przez producenta świń ze sprzedaży świń utrzymywanych na obszarze objętym

³⁷ Art. 21 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2017 r. poz. 2137, ze zm.)

³⁸ Dz. U. z 2014 r. poz. 1864.

restrykcjami w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń od IV kwartału 2020 r. Na realizację tego zadania w 2021 r. poniesiono koszty w wysokości 233 018,7 tys. zł, tj. prawie 100% kwoty ujętej w planie po zmianach (233 080 tys. zł). Zadanie to nie było realizowane w 2020 r.

2. Pomoc finansowa dla producentów rolnych, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2020 r. suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny. Na realizację tego zadania w 2021 r. poniesiono koszty w wysokości 128 308,8 tys. zł, tj. 85,5% kwoty ujętej w planie po zmianach (150 000 tys. zł). Zadanie to nie było realizowane w 2020 r.
3. Finansowanie lub dofinansowanie poniesionych przez producentów rolnych kosztów zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich z gatunku bydło, owce, kozy, świnie lub konie. W związku z realizacją tego zadania poniesiono koszty w wysokości 161 824,4 tys. zł, co stanowiło 99,5% kwoty ujętej w planie po zmianach (162 654 tys. zł) oraz 111,5% wykonania w 2020 r. (145 114,2 tys. zł).
4. Pomoc finansową dla kół gospodyń wiejskich. Na realizację tego zadania w 2021 r. poniesiono koszty w wysokości 55 842 tys. zł, co stanowiło 99,9% kwoty ujętej w planie po zmianach (55 900 tys. zł) oraz 169,9% wykonania w 2020 r. (32 871 tys. zł). Wyższa realizacja planu w 2021 r. w porównaniu do realizacji w 2020 r. spowodowana była większym zainteresowaniem pomocą wśród kół gospodyń wiejskich (większa liczba złożonych wniosków) oraz zwiększeniem wysokości stawki pomocy dla pojedynczego koła.
5. Finansowanie zalesiania gruntów rolnych. Poniesione na ten cel koszty wyniosły 46 207,1 tys. zł, tj. prawie 100% kwoty ujętej w planie po zmianach (46 210 tys. zł) oraz 101,4% wykonania w 2020 r. (45 563,4 tys. zł).
6. Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na sfinansowanie kosztów wznowienia produkcji oraz odtworzenia środków trwałych w przypadku wystąpienia szkód. Poniesione na ten cel koszty wyniosły 36 154,8 tys. zł, tj. 98,4% kwoty ujętej w planie po zmianach (36 755 tys. zł) oraz 68,4% wykonania w 2020 r. (52 845,4 tys. zł). Niższe wykonanie planu finansowego na 2021 r. w porównaniu z 2020 r. wynikało między innymi z uruchomienia przez banki w 2021 r. akcji kredytowej dla kredytów klęskowych na wielokrotnie niższą kwotę niż w 2020 r., malejącego z roku na rok zadłużenia z tytułu ww. kredytów oraz z dłuższego okresu, dla którego w 2021 r. obowiązywała niska wartość stopy redyskonta weksli, według której wyliczane było w 2021 r. ogólne oprocentowanie kredytów i udział dopłat Agencji a także niskich wartości WIBOR3M obowiązujących w 2021 r.
7. Pomoc finansową dla producenta rolnego na sfinansowanie nieuregulowanych zobowiązań cywilnoprawnych – nieoprocentowana pożyczka dla producentów świń. Realizacja tego zadania w 2021 r. wyniosła 34 000 tys. zł, tj. 100% kwoty ujętej w planie po zmianach (34 000 tys. zł) i 598% wykonania w 2020 r. (5 686 tys. zł). Pomoc była realizowana w formule pomocy de minimis w rolnictwie.

8. Dopłaty krajowe do kwalifikowanego materiału siewnego. W związku z realizacją tego zadania poniesiono koszty w wysokości 29 974,2 tys. zł, co stanowiło 40% planu po zmianach (75 000 tys. zł) oraz 40,7% wykonania w 2020 r. (73 607,4 tys. zł). Kwota wypłaconych w 2021 r. środków finansowych dotyczyła wniosków złożonych w ramach kampanii 2021 r. Przyznanie i wypłata pomocy z tego tytułu w 2021 r. następowały na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 września 2021 r. w sprawie stawek dopłat do 1 ha powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany za rok 2021³⁹. Pomoc była udzielana w formule pomocy de minimis w rolnictwie. Ze względu na wykorzystanie w dniu 29 listopada 2021 r. krajowego limitu pomocy de minimis w rolnictwie, wydawanie decyzji zostało wstrzymane, a kwota dotacji na ten cel w wysokości 44 990 tys. zł została uwzględniona w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego. Niższe wykonanie planu finansowego ARiMR na 2021 r. w porównaniu z wykonaniem planu w 2020 r. spowodowane było tym, że z uwagi na nieustalenie w 2020 r. stawek pomocy dla kampanii 2020 r., pomoc w tym zakresie dla wniosków złożonych w 2020 r. nie była realizowana w roku złożenia ww. wniosków. Stawki na 2020 r. zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2021 r. w sprawie stawek dopłat do 1 ha powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany za rok 2020⁴⁰. W związku z powyższym przedmiotowa pomoc dotycząca wniosków złożonych w kampanii 2020 r. była realizowana w ramach środków uwzględnionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2020 nie wygasają z upływem roku budżetowego. Wykonanie wydatków wypłaconych jako niewygasające w 2020 r. płatne w 2021 r. wyniosło 72 776,1 tys. zł, co stanowiło 97% planu. Niższe wykonanie planu w 2021 r. wynikało z weryfikacji wniosków o przyznanie dopłaty i faktycznej liczby przyznanych płatności.
9. Pomoc finansową dla producentów rolnych, na sfinansowanie wpłaty niewypłaconej części udziałów w spółdzielniach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa produktów rolnych Na realizację tego zadania w 2021 r. poniesiono koszty w wysokości 19 824,5 tys. zł, tj. 99,7% kwoty ujętej w planie po zmianach (19 880 tys. zł). Zadanie to nie było realizowane w 2020 r.
10. Pomoc finansową dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczół. Na realizację tego zadania w 2021 r. poniesiono koszty w wysokości 19 721,6 tys. zł, tj. prawie 100% kwoty ujętej w planie po zmianach (19 725 tys. zł). Zadanie to nie było realizowane w 2020 r.
11. Pomoc finansową w ramach refundacji wydatków poniesionych przez producentów świń na dostosowanie gospodarstw do wymogów utrzymywania świń – bioasekuracja. Na realizację tego zadania w 2021 r. poniesiono koszty w wysokości 16 503,1 tys. zł, tj. prawie 100% kwoty ujętej w planie po zmianach (16 504 tys. zł) oraz 166 697% wykonania w 2020 r. (9,9 tys. zł). Na znacząco wyższe wykonanie planu finansowego na 2021 r. w porównaniu z 2020 r. wpłynęło wykorzystanie w dniu 7 sierpnia 2020 r. krajowego limitu pomocy

³⁹ Dz. U. 2021, poz. 1833.

⁴⁰ Dz. U. poz. 90.

de minimis⁴¹, w związku z czym w 2020 r. program nie został uruchomiony. Wyplacona pomoc w 2020 r. w kwocie 9,9 tys. zł wynikała z zakończenia postępowania odwoławczego od wydanej w 2019 r. decyzji o przyznaniu w części refundacji 75% wydatków poniesionych przez producenta rolnego, który prowadzi gospodarstwo, w którym utrzymywane są zwierzęta gospodarskie z gatunku świnia (*Sus scrofa*).

12. Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i częściową spłatę kapitału kredytów. W związku z realizacją tego zadania poniesiono koszty w wysokości 13 939,3 tys. zł, co stanowiło 87,6% kwoty ujętej w planie po zmianach (15 912 tys. zł) oraz 19% wykonania w 2020 r. (73 382,5 tys. zł). Niższe wykonanie planu finansowego na 2021 r. w porównaniu z 2020 r. wynikało między innymi z malejącego z roku na rok zadłużenia z tytułu ww. kredytów oraz niskich wartości WIBOR3M⁴² obowiązujących w 2021 r.
13. Pomoc dla producentów mleka, którzy w związku z upadłością podmiotów nabywających mleko w latach 2018–2020 nie otrzymali zapłaty za sprzedane mleko. Na realizację tego zadania w 2021 r. poniesiono koszty w wysokości 7 143 tys. zł, tj. 36,4% kwoty ujętej w planie po zmianach (19 643 tys. zł). Realizacja tego zadania w 2021 r. dotyczyła wniosków złożonych w naborze trwającym w dniach 3-15 sierpnia 2021 r. Kwota pomocy po weryfikacji wszystkich wniosków z tego naboru wyniosła 7,14 mln zł. Niepełna realizacja planowanych na 2021 r. kosztów w zakresie ww. programu wynikała z wykorzystania w dniu 29 listopada 2021 r. krajowego limitu pomocy de minimis. W trakcie II naboru, trwającego od 29 listopada 2021 r. do 10 grudnia 2021 r. złożono do Agencji 543 wnioski o udzielenie pomocy na łączną kwotę 6 569,6 tys. zł. Realizacja pomocy będzie kontynuowana w 2022 r. w ramach wydatków, które zostały uwzględnione w ramach kwoty 12 500 tys. zł w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego. Zadanie to nie było realizowane w 2020 r.
14. Pomoc w formie pożyczki na sfinansowanie spłaty zadłużenia powstałego w związku z prowadzeniem działalności rolniczej. W 2021 r. wypłacono pięć pożyczek w łącznej kwocie 3 157,7 tys. zł, tj. 31,2% kwoty ujętej w planie po zmianach (10 116 tys. zł). W 2021 r. zostało złożonych łącznie 61 wniosków o pożyczkę na spłatę zadłużenia w kwocie 68 498 tys. zł. ARiMR pozytywnie rozpatrzyła sześć wniosków i zawarła umowy. Nie dokonano wypłaty jednej pożyczki z powodu braku ustanowienia przez pożyczkobiorcę zabezpieczenia, co zgodnie z zawartą umową pożyczki było jednym z warunków jej wypłaty. Pozostałe 55 wniosków zostało rozpatrzonych negatywnie lub wycofanych przez wnioskodawców, gdyż nie spełniały wymagań formalnych albo nie zostały uzupełnione w wymaganym terminie, co uniemożliwiało udzielenie pomocy w formie pożyczek. Zadanie to nie było realizowane w 2020 r.
15. Pomoc finansową dla producentów świń, w związku z zakazem utrzymywania lub wprowadzania do gospodarstwa świń. Na realizację tego zadania w 2021 r. poniesiono koszty w wysokości 1 924,1 tys. zł, tj. 96,2% kwoty ujętej w planie po zmianach (2 000 tys. zł) i 115,1% wykonania w 2020 r. (1 671,9 tys. zł).

⁴¹ Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 sierpnia 2020 r. w sprawie wysokości wykorzystanego krajowego limitu skumulowanej kwoty pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (M.P. poz. 741).

⁴² WIBOR3M (Warsaw Interbank Offer Rate) - stopa procentowa, po jakiej banki udzielają pożyczek innym bankom na okres 3 miesięcy.

16. Finansowanie zobowiązań z tytułu programów pomocowych realizowanych przez Agencję w latach ubiegłych, takich jak pomoc finansowa:

- dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2019 r. suszy, huraganu, gradu, deszczu nawalnego, przymrozków wiosennych lub powodzi, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, powstałe na powierzchni upraw objęły co najmniej 30% uprawy,
- na wyrównanie kwoty dochodu uzyskanej przez producenta świń ze sprzedaży świń utrzymywanych na obszarach objętych restrykcjami w związku ze zwalczaniem ASF,
- dla producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w uprawach rolnych, lasach lub w budynkach służących do prowadzenia przez niego działalności rolniczej, spowodowane wystąpieniem w sierpniu 2017 r. huraganu, deszczu nawalnego lub gradu,
- dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2018 r. suszy lub powodzi, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, powstałe na powierzchni upraw objęły co najmniej 30% danej uprawy,
- dla producenta rolnego, któremu zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym w związku z epidemią COVID-19,
- dla posiadacza chryzantem doniczkowych lub chryzantem ciętych w fazie pełnej dojrzałości przeznaczonych do sprzedaży, któremu zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi epidemią COVID-19,
- pomoc przeznaczona dla producentów świń, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi epidemią COVID-19.

Na te zadania poniesiono koszty w wysokości 883,5 tys. zł, co stanowiło 99% kwoty ujętej w planie po zmianach (892 tys. zł) oraz 84,5% wykonania w 2020 r. (1 045,1 tys. zł). Dyrektor Departamentu Finansowego ARiMR podała, że *„Planowane na 2021 r. koszty w ramach ww. pozycji zostały oszacowane na podstawie danych wynikających z raportów przekazanych przez oddziały regionalne ARiMR wskazujących na kwotę pomocy, jaka może podlegać w 2021 roku wypłacie z tytułu toczących się postępowań odwoławczych oraz postępowań przed sądami administracyjnymi, dotyczących odwołań od uprzednio wydanych rozstrzygnięć, gdzie wnioskodawcy ubiegają się o wypłatę pomocy w kwotach wyższych niż została im udzielona.”*

Koszty realizacji zadań w 2021 r. finansowane ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 zostały poniesione na pomoc finansową dla kół gospodyń wiejskich na realizację inicjatyw w zakresie dostępności do szczepień przeciwko COVID-19. Na realizację tego zadania w 2021 r. poniesiono koszty w wysokości 26 980,5 tys. zł, tj. 36,6% kwoty ujętej w planie po zmianach (73 775 tys. zł). Niepełne wykorzystanie środków wynikało między innymi z mniejszej, niż szacowano liczby złożonych wniosków o pomoc, w tym wniosków spełniających kryteria określone w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 lipca 2021 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów

realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa⁴³, które mogły zostać objęte pomocą. Zadanie to nie było realizowane w 2020 r.

(akta kontroli str. 1365-1425)

W 2021 r. ARiMR realizowała ustawowe cele i zadania m.in. w oparciu o ustalone cele operacyjne, które zgodnie z zarządzeniem nr 59/2016 Prezesa ARiMR z dnia 19 lipca 2016 r. w sprawie wprowadzenia polityki zarządzania ryzykiem w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, dyrektorzy komórek organizacyjnych Centrali ARiMR określili w oparciu o cele strategiczne i zadania regulaminowe dla obszaru działalności, którym kierują i nadzorują. Na podstawie celów zdefiniowanych przez dyrektorów biur i departamentów Centrali opracowano dokument Cele operacyjne ARiMR na 2021 r., który został zatwierdzony przez Prezesa Agencji. W zarządzeniu nr 59/2016 Prezes ARiMR określił zasady identyfikacji celów strategicznych i operacyjnych, oceny ich realizacji, identyfikacji i oceny ryzyk, monitorowania procesu zarządzania ryzykami zagrażającymi realizacji celów oraz zasady i podział odpowiedzialności za poszczególne czynności w procesie.

W ARiMR prowadzony był pomiar realizacji celów i zadań poprzez wskazanie miernika dla każdego celu operacyjnego, co umożliwiło określenie ich realizacji i odniesienie do wartości planowanej w danym roku. Roczny przegląd realizacji celów przedstawiony został w Informacji o realizacji celów za rok 2021.

Dodatkowo dyrektorzy komórek organizacyjnych centrali Agencji oraz oddziałów regionalnych ARiMR monitorowali realizację planu Agencji, w tym w układzie zadaniowym, podległych im komórek lub jednostek organizacyjnych, w celu efektywnego gospodarowania przyznanymi środkami finansowymi oraz pełnej realizacji zadań ujętych w planie finansowym ARiMR.

(akta kontroli str. 1192-1256, 1290-1312)

W Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w 2021 r. przeprowadzono 45 kontroli, audytów, czynności sprawdzających i postępowań wyjaśniających związanych z wykorzystaniem środków na programy, mechanizmy i projekty finansowane z udziałem środków UE, w tym:

- 30 zadań audytowych i czynności sprawdzających przeprowadzonych przez Departament Audytu Wewnętrznego ARiMR,
- 10 audytów i kontroli przeprowadzonych przez organy UE,
- pięć audytów i kontroli przeprowadzonych przez Krajową Administrację Skarbową (Szef Krajowej Administracji Skarbowej pełni funkcję Jednostki Certyfikującej).

W wyniku przeprowadzonego przez Krajową Administrację Skarbową audytu gospodarowania środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (dalej: EFRG) oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (dalej: EFRROW) w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa za rok finansowy kończący się 15 października 2021 r., organ certyfikujący wydał opinię „bez zastrzeżeń” dla EFRG i dla EFRROW w sprawie rocznych sprawozdań finansowych oraz „bez zastrzeżeń” w sprawie deklaracji zarządczej ARiMR w zakresie EFRG i EFRROW.

(akta kontroli str. 846-863)

⁴³ Dz.U. poz. 1311.

Wydatki dokonywane z budżetu środków europejskich podlegające refundacji z budżetu Unii Europejskiej oraz wydatki z budżetu państwa przeznaczone na współfinansowanie krajowe programów UE nie były ujmowane w planie finansowym ARiMR zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 stycznia 2009 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa⁴⁴.

Poza planem finansowym, określonym w ustawie budżetowej na rok 2021, Agencja wydatkowała w 2021 r. łączną kwotę 24 669 013 tys. zł, z tego 3 516 913 tys. zł ze środków budżetu państwa i 21 152 100 tys. zł z budżetu środków europejskich.

W ramach I filara Wspólnej Polityki Rolnej (dalej WPR) wydatkowano 15 138 980,1 tys. zł⁴⁵ (14 975 412,2 tys. zł z budżetu środków europejskich – wydatki refundowane z EFRG oraz 163 567,9 tys. zł z budżetu państwa jako współfinansowanie krajowe), z tego na:

- płatności bezpośrednie – 14 849 553,8 tys. zł, w tym na:
 - Jednolitą Płatność Obszarową (JPO) – 5 813 841,6 tys. zł,
 - płatność z tytułu praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska – 3 934 694,9 tys. zł,
 - wsparcie związane z produkcją – 2 159 125,5 tys. zł;
- Uzupełniające Płatności Obszarowe (UPO) – 82 641,3 tys. zł;
- wspólną organizację rynku owoców i warzyw – 18 516,7 tys. zł na fundusze operacyjne dla organizacji producentów ;
- działania związane z interwencją na rynkach rolnych – 188 268,3 tys. zł, w tym na:
 - programy dla szkół w zakresie dostarczania dzieciom owoców i warzyw oraz mleka i przetworów mlecznych – 136 923,2 tys. zł,
 - specjalną pomoc dla pszczelarstwa – 36 294,6 tys. zł,
 - działania promocyjne – 14 997,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 1071-1080)

W ramach PROW 2014–2020 (II filar WPR) w 2021 r. złożonych zostało 1 008 850 wniosków o przyznanie pomocy, zawarto umowy i wydano decyzje w liczbie 1 032 478 sztuk oraz zrealizowano 2 307 919 płatności na kwotę 9 162 474,9 tys. zł (z uwzględnieniem instrumentów finansowych w formie Funduszu Gwarancji Rolnych w ramach PROW 2014–2020), z tego 5 894 398,2 tys. zł z budżetu środków europejskich (wydatki refundowane z EFRROW) oraz 3 268 076,7 tys. zł z budżetu państwa, jako współfinansowanie ze środków krajowych.

Na mocy umowy zawartej w dniu 30 lipca 2019 r. pomiędzy Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi a Bankiem Gospodarstwa Krajowego (dalej: BGK) został utworzony Fundusz Gwarancji Rolnych finansowany ze środków PROW 2014–2020. Celem jego powołania i funkcjonowania było wsparcie gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw przetwórstwa rolno-spożywczego w dostępie do finansowania poprzez zwiększenie możliwości uzyskania komercyjnych źródeł finansowania inwestycji planowanych przez te podmioty. W ramach tego Funduszu, BGK (za pośrednictwem banków kredytujących) przyznawał gwarancje stanowiące zabezpieczenie do 80% kwoty niespłaconego kapitału kredytu inwestycyjnego lub obrotowego, udzielonego przez

⁴⁴ Dz. U. Nr 30 poz. 193, ze zm.

⁴⁵ Dane o realizacji wydatków na WPR zaprezentowano na podstawie sprawozdań sporządzonych zgodnie z § 13 ust. 4 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 24 listopada 2017 r. w sprawie środków na realizację wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. 2235).

bank kredytujący przedsiębiorcom działającym w sektorze rolnym, oraz udzielał dopłat do oprocentowania kredytów obrotowych. Limit środków EFRROW przeznaczonych na ww. cel wyniósł 43 650,2 tys. euro (łącznie limit uwzględniający środki krajowe wyniósł 68 600 tys. euro).

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. Bank Gospodarstwa Krajowego złożył do ARiMR cztery wnioski o płatność na kwotę 218 850 tys. zł, w tym w 2021 r. dwa na kwotę 145 900 tys. zł, które ARiMR pozytywnie zweryfikowała i zrealizowała.

Płatność w kwocie 145 900 tys. zł na rzecz Banku Gospodarstwa Krajowego stanowiła 46,2% limitu środków przeznaczonych na Fundusz Gwarancji Rolnych (68 600 tys. euro).

(akta kontroli str. 1313-1320)

W ramach PROW 2014–2020, wykorzystanie limitu środków EFFROW za 2018 r. zgodnie z zasadą n+3⁴⁶ w wysokości 1 120 343,8 tys. euro zostało zrealizowane w ponad 100%, natomiast płatności w kwocie 610 268,8 tys. euro zrealizowane ponad wymagany limit stanowiły wydatki na poczet wykorzystania limitu środków EFRROW na rok 2019.

(dowód: akta kontroli str. 255, 1302)

W ramach priorytetów 1-3 i 5-7 PO Ryby 2014–2020 wdrażanych przez Agencję oraz Instytucję Zarządzającą w ramach priorytetu 7. w 2021 r. złożonych zostało 658 wniosków o przyznanie pomocy, podpisano 590 umów oraz zrealizowano 1 500 płatności na kwotę 309 195,6 tys. zł, z tego 232 681,5 tys. zł z budżetu środków europejskich (wydatki refundowane z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego – dalej: EFMR) oraz 76 514,1 tys. zł z budżetu państwa, jako współfinansowanie ze środków krajowych.

(akta kontroli str. 1729)

Wykorzystanie limitu środków EFMR za 2017 r. zgodnie z zasadą n+3 (dla 2018 r.) w ramach PO Ryby 2014–2020 w wysokości 72 741,3 tys. euro zostało zrealizowane w ponad 100%, natomiast wydatki w kwocie 29 193,3 tys. euro zrealizowane ponad wymagany limit stanowiły wydatki na poczet wykorzystania limitu środków EFMR na rok 2019.

(akta kontroli str. 254, 1302)

Szczegółowym badaniem objęto 30 płatności zrealizowanych przez ARiMR w ramach budżetu środków europejskich w łącznej kwocie 176 977,9 tys. zł, tj. 0,8% łącznej kwoty wydatków z budżetu środków europejskich zrealizowanych przez Agencję w 2021 r. w ramach I filara WPR, PROW 2014–2020 i PO Ryby 2014–2020 (21 152 100 tys. zł).

Doboru próby dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów dotyczących zrealizowanych przez Agencję wydatków z wyżej wymienionych tytułów. Dobór próby był celowy, według najwyższych kwotowo wydatków i udziału wydatków poniesionych z budżetu środków europejskich w 2021 r. w ramach WPR I filar, PROW 2014–2020 i PO Ryby 2014–2020 wynoszących odpowiednio 70,8%, 27,9%, 1,3%.

⁴⁶ Zgodnie z zasadą n+3 Komisja Europejska automatycznie anuluje część zobowiązania budżetowego, która nie zostanie wykorzystana do końca trzeciego roku następującego po roku, w którym podjęto zobowiązanie budżetowe.

Było to 20 płatności z WPR I filar na łączną kwotę 34 137,2 tys. zł stanowiącą 0,2% zrealizowanych w 2021 r. wydatków z budżetu środków europejskich w ramach tego filaru (14 975 412,2 tys. zł), osiem największych płatności z PROW 2014–2020 na łączną kwotę 124 866,1 tys. zł stanowiącą 2,1% zrealizowanych w 2021 r. wydatków z budżetu środków europejskich w ramach tego Programu (5 894 398,2 tys. zł) i dwie największe płatności z PO Ryby 2014–2020 na kwotę 17 974,6 tys. zł stanowiącą 6,4% zrealizowanych w 2021 r. wydatków z budżetu środków europejskich w ramach tego Programu (282 289,6 tys. zł).

Płatności podlegające finansowaniu z budżetu Unii Europejskiej dokonywane były prawidłowo. Ich realizacja następowała – w przypadku środków na realizację WPR zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 24 listopada 2017 r. w sprawie środków na realizację wspólnej polityki rolnej, a w przypadku środków na PO Ryby 2014–2020 – zgodnie z art. 188 ufp. Zbadane płatności dokonywane były zgodnie z procedurami wewnętrznymi Agencji.

(akta kontroli str. 1143-1144)

Na koniec 2021 r. należności brutto ARiMR z tytułu realizacji zadań w ramach programów finansowanych z udziałem środków UE wyniosły 8 437 470 tys. zł i były niższe o 757 719,3 tys. zł (tj. o 8,2%) w porównaniu do stanu na koniec 2020 r. (9 195 189,3 tys. zł). Należności na koniec 2021 r. obejmowały należności w ramach: WPR – 8 224 097,5 tys. zł, funduszy strukturalnych 2004–2006 – 113 782,3 tys. zł, Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich 2007–2013 – 76 423,3 tys. zł, programu przedakcesyjnego SAPARD – 12 918,8 tys. zł oraz PO Ryby 2014–2020 – 10 248,1 tys. zł. Na koniec 2021 r. Agencja dokonała odpisów aktualizujących należności w kwocie 1 988 691,2 tys. zł. Po uwzględnieniu tych odpisów, stan należności netto z ww. tytułów na dzień 31 grudnia 2021 r. wyniósł 6 448 778,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 423)

Kwota zobowiązań z tytułu realizacji programów z udziałem środków UE na koniec 2021 r. wyniosła łącznie 1 370 700 tys. zł i była wyższa o 114 629,1 tys. zł (tj. o 9,1%) od zobowiązań na dzień 31 grudnia 2020 r. (1 256 070,9 tys. zł).

W 2021 r. największy wzrost zobowiązań w porównaniu do stanu na koniec 2020 r. nastąpił w ramach I filara WPR, tj. o 102 994,6 tys. zł, co było wynikiem ujęcia w ewidencji księgowej zobowiązań wynikających ze zleceń płatności, które do Departamentu Księgowości ARiMR złożono w grudniu 2021 r., a płatności te zrealizowano w styczniu 2022 r. Wszystkie zobowiązania Agencji z tytułu programów realizowanych z udziałem środków UE były zobowiązaniami krótkoterminowymi i nie były wymagalne.

(akta kontroli str. 420-422, 424-427)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia opisowo wykonanie planu finansowego w 2021 r. przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa natomiast pozytywnie ocenia realizację zadań finansowanych z udziałem środków Unii Europejskiej.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia opisowo wykonanie planu finansowego ze względu na stwierdzoną nieprawidłowość polegającą na przekroczeniu planowanych wydatków w I-IV kwartałach 2021 r. Przyczyną przekroczeń wydatków było

niedokonanie zmiany planu finansowego ARiMR dotyczącej stanów wobec przyjętego stanowiska przez Ministra Finansów w tym zakresie, a w przypadku wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wobec wymogów nieplanowania wydatków z tego tytułu, określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 stycznia 2019 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej. Pomimo wystąpienia powyższych okoliczności, podstawowa zasada dokonywania wydatków przez jednostki sektora finansów publicznych określona w art. 44 ust. 1 pkt 3 ufp, wskazuje, że plan finansowy stanowi podstawę gospodarki finansowej jednostki, a zatem wyznacza zakres upoważnienia do wydatkowania środków. Stwierdzona nieprawidłowość nie miała wpływu na realizację zadań ARiMR finansowanych ze środków publicznych.

W realizacji zadań ustawowych, związanych z funkcjonowaniem ARiMR oraz współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej nie stwierdzono nieprawidłowości. Prawdłowo dokonywano zmian planu finansowego i prowadzono czynności w celu wyegzekwowania zaległych należności. Postępowania o udzielenie zamówienia publicznego oraz gospodarowanie wolnymi środkami były prawidłowe.

OBSZAR

2. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez ARiMR następujących sprawozdań:

- z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2021 r. planu finansowego agencji wykonawczej (Rb-40) za IV kwartał 2021 r.;
- z wykonania planu dochodów i wydatków agencji wykonawczej (Rb-35) za IV kwartał 2021 r.;
- z wykonania wydatków w układzie zadaniowym za 2021 r. (Rb-BZ2);
- o stanie należności i wybranych aktywów finansowych za IV kwartał 2021 r. (Rb-N);
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji za IV kwartał 2021 r. (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(dowód: akta kontroli str. 2336-2409, 7907-7951)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i sprawozdania w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania sporządzane były prawidłowo, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań.

V. Wniosek

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podejmowanie działań umożliwiających dokonywanie wydatków zgodnie z ustalonym planem finansowym.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁴⁷ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 22 kwietnia 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Kontrolerzy:
Izabela Piotrowska
główny specjalista kp.

p.o. Dyrektor
Marek Adamiak

/-/

/-/

Artur Witek
główny specjalista kp.

/-/

Zmiany w wystąpieniu pokontrolnym dokonał Marek Adamiak p.o. Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Najwyższej Izbie Kontroli.

/-/

.....
podpis

⁴⁷ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonymi, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.